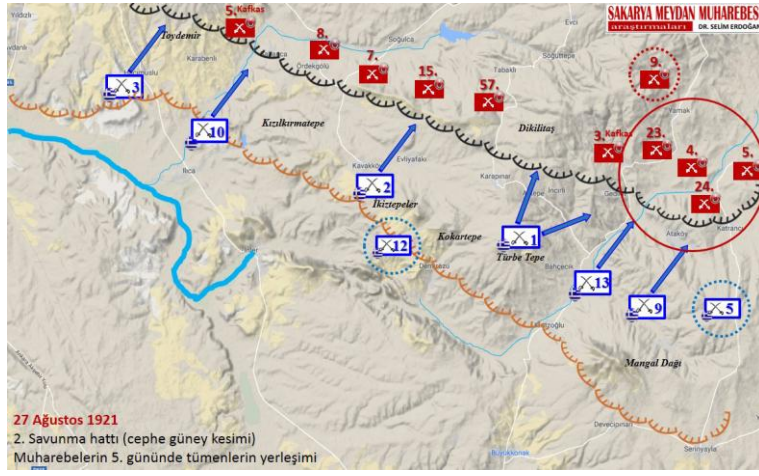

SAKARYA BOYUNDA CAN PAZARI

GÜZELCEKALE MUHAREBELERİ

Dr. Selim ERDOĞAN

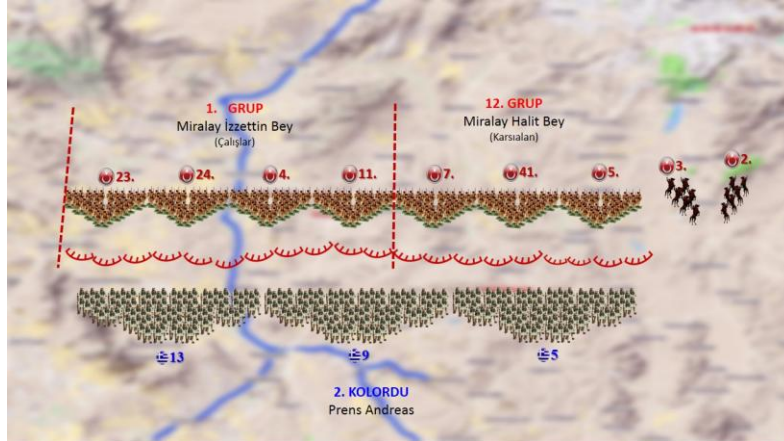
Mangal Dağı'nın muharebelerinin ilk gününde elden çıkmasının ardından, başta 3^{ncü} Kafkas Tümeni'nin Gedikli Savunması olmak üzere, cephe sol kanat birliklerinin kahramanca dövüşmesiyle, Yunan ordusunun önüne yeniden duvar örmek için gereken zaman kazanılmıştır. 27 Ağustos'ta Yunanların sol kanattan kuşatma hareketiyle yüzünü doğudan kuzeye

çevirmesi sonucunda bu kesim yeniden düzenlenmiş, bölgedeki muharip tümenler ihtiyatlarla değiştirilerek kuvvet tazelenmiştir. Görünen odur ki GÜZELCEKALE ismi bu birkaç gün çokça duyulacaktır.

Kuşatma hareketinin tehlikeli bir boyuta ulaşmasıyla, 27 Ağustos günü cephenin en kuzey kesiminden iki kuvvetli birlik; 48^{nci} Alayı hariç 12^{nci} Grubun tamamı ve Mürettep Kolordu'dan 41^{nci} Tümen Haymana'ya kaydırılarak cephe sol kanadına sürülür. Böylece Yunan II. Kolordusu'nun üç tümeni karşısında yedi tümenlik bir kuvvet toplanmış olur. Yunan kolordusunun komutanı Prens

Andreas “Önce Mangal Dağı'nın etrafından doğuya açılıp, sonra kuzeye dönerek Türk Ordusu'nu gizlice sol kanatta kuşatma” stratejisinin son ve en önemli hamlesi için 36.000

kişilik kolordusuyla 28.000 kişilik Türk cephesine taarruza başlar. Yetmeyince takviye de alacaktır.

Güzelcekele – Sığırcı Çiftliği - Sındıran arasındaki Uludağ kritik bir direnek olduğundan, en kanlı çarpışmalar bu tepe için olur. Sakarya Meydan Muharebesi içinde

“*Güzelcekale Muharebeleri*” olarak ayrıca namı olan bu sürece Yunanlar “*Kale Grotto Muharebesi*” adını verirler. “Kale Grotto” muharebelerinde Yunan II. Kolordusu o kadar ağır kayıp verir ki, Atina’da Syntagma Meydanı’nda, Parlamento binasının duvarındaki rölyeflerde Sakarya’dan ayrı olarak “Kale Grotto” da yer almaktadır.

27 Ağustos’tan 3 Eylül’e kadar, ikinci ve üçüncü savunma hatları arasındaki her metrekarede çok kanlı muharebeler olmuş, Yunan kolordusu taarruz gücünün son sınırına gelmiştir. Papoulas’ın sabrı, Prens Andreas’ın cephanesi tükenmektedir. Sonuçta Mehmetçik dövüşe dövüşe 4 km geriye çekilir ama cephenin yarılmasına izin vermez! 3 Eylül günü yapılan cephe düzeltmesiyle 'Deli' Halit Bey’in 12^{nci}, Miralay İzzettin (Çalışlar) Bey’in 1^{nci} grupları yerleştiği son hatta duvar olacak, bir adım daha geri gitmeyecektir. Muharebelere toplam 9.000 muharip askerle giren 23^{ncü} ve 24^{ncü} Tümenlerimizin toplam zayıtı; 3.824’ü şehit olmak üzere 8.540’tır.

Yani muharebelerin sonunda her iki tümende vücuduna kurşun değmemiş yaklaşık 400 asker kalacaktır. Mevcudu bir alayın da altına düşen Güzelcekale gazisi 24^{ncü} Tümen Sakarya Meydan Muharebesi sonunda, 14 Eylül günü Başkomutanlık emriyle lağvedilecektir.